EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.5.2020
COM(2020) 512 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Itaalia 2020. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Itaalia 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Itaalia 2020. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Itaalia 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 17. detsembril 2019 võttis komisjon vastu iga-aastase kestliku majanduskasvu strateegia, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2020) algust. Selles võeti nõuetekohaselt arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 17. novembril 2017 välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast. 17. detsembril 2019 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetatid Itaaliat ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta.

(2) 26. veebruaril 2020 avaldati 2020. aasta aruanne Itaalia kohta[3]. Selles hinnati Itaalia edusamme nõukogu poolt 9. juulil 2019 vastu võetud riigipõhiste soovituste täitmisel,[4] varasematel aastatel vastu võetud soovituste järelmeetmeid ja Itaalia edusamme

[1] ELT L 209, 2.8.1997, lk 1.
[2] ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.
[3] SWD(2020) 511 final.
[4] ELT C 301, 5.9.2019, lk 117.

strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi, mille tulemused avaldati samuti 26. veebruaril 2020. Komisjon järeldas oma analüüsi põhjal, et Itaalias esineb ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus. Eriti tuleb märkida, et töötuse kõrge taseme ja endiselt suure hulga viivislaenude kontekstis tingivad valitsemissektori suur võlg ja tootlikkuse pikaajaline nõrk areng piiriülese tähtsusega riske.

(3) 11. märtsil 2020 kuulutas Maailma Terviseorganisatsioon ametlikult COVID-19 puhangu ülemaailmseks pandeemiaks. See on tõsine rahvatervisealane hädaolukord, mis mõjutab kodanikke, ühiskonda ja majandust. See seab riiklikud tervishoiusüsteemid suure surve alla, tekitab häireid üleilmsetes tarneahelates, põhjustab volatiilsust finantsturgudel ja tarbijanõudluse šokke ning mõjutab negatiivselt paljusid sektoreid. See ohustab inimeste töökohti ja sissetulekut ning ettevõtete äritegevust. See on toonud kaasa suure majandussõoki, millel on juba praegu Euroopa Liidus tõsised tagajärjed. 13. märtsil 2020 võttis komisjon vastu teatise,[5] milles kutsutakse üles võtma kriisile reageerimiseks koordineeritud majanduslikke meetmeid, kaasates kõik osalised nii riiklikul kui ka liidu tasandil.

(4) Mitu liikmesriiki on kuulutanud välja eriolukorra või võtnud erakorralisi meetmeid. Kõik erakorralised meetmed peavad olema rangelt proportsionaalsed, vajalikud, ajaliselt piiratud ning kooskõlas Euroopa ja rahvusvaheliste standarditega. Nende üle tuleks teha demokraatlikku järelevalvet ja sõltumatut kohtulikku kontrolli.

(5) 20. märtsil 2020 võttis komisjon vastu teatise stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimise kohta[6]. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikes 1, artikli 6 lõikes 3, artikli 9 lõikes 1 ja artikli 10 lõikes 3 ning määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 3 lõikes 5 ja artikli 5 lõikes 2 sätestatud klausel hõlbustab eelarvepoliitika koordineerimist tõsise majandussurutise ajal. Komisjon jagas oma teatises nõukoguga seisukohta, et arvestades COVID-19 puhangust tingitud eeldatavat tõsist majandussurutist, võimaldab praegune olukord klausli aktiveerida. 23. märtsil 2020 nõustusid liikmesriikide rahandusministrid komisjoni hinnanguga. Üldise vabastusklausli aktiveerimine võimaldab ajutiselt kõrvale kalduda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast, tingimusel et see ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis. Lisaks võib nõukogu parandusliku osa puhul teha komisjoni soovituse alusel otsuse võtta vastu muudetud eelarvekurss. Üldine vabastusklausel ei peata stabiilsuse ja kasvu pakti kohaseid menetlusi. See võimaldab liikmesriikidel kalduda kõrvale tavapäraselt kohaldatavatest eelarvenõuetest ning komisjonil ja nõukogul võtta pakti raames vajalikke poliitika koordineerimise meetmeid.

(6) Jätkuvaid meetmeid on vaja pandeemia leviku piiramiseks ja kontrollimiseks, riiklike tervishoiusüsteemide vastupanuvõime tugevdamiseks, sotsiaal-majanduslike tagajärgede leevendamiseks ettevõtetele ja majapidamistele suunatud toetusmeetmete abil ning piisavate tervishoiu- ja ohutustingimuste tagamiseks töökohal, et taastada majandustegevus. Liit peaks täiel määral kasutama tema käsutuses olevaid mitmesuguseid vahendeid, et toetada liikmesriikide jõupingutusi nendes valdkondades. Samal ajal peaksid liikmesriigid ja liit tegema koostööd, et valmistada ette meetmed, mille toel taastada ühiskonna ja majanduse tavapärane toimimine ning

[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

kestlik majanduskasv, lõimides neisse muu hulgas ülemineku rohelisele majandusele ja digitehnoloogiale ning tehes kriisist põhjalikud järeldused.

(7) COVID-19 kriis on toonud esile paindlikkuse, mida ühtne turg pakub erakorraliste olukordadega kohanemiseks. Kuid selleks, et tagada kiire ja sujuv liikumine taastumisetappi ning kaupade, teenuste ja töötajate vaba liikumine, tuleb ühtse turu tavapärast toimimist takistavad erakorralised meetmed kaotada, niipea kui need ei ole enam hädavajalikud. Praegune kriis on näidanud, et tervishoiusektoris on vaja kriisiks valmisoleku kavasid, mis hõlmavad eelkõige täiustatud hankestrateegiaid, mitmekesistatud tarneahelaid ja elutähtsa varustuse strateegilisi varusid. Need on laiemate kriisiks valmisoleku kavade väljatöötamise peamised elemendid.

(8) Liidu seadusandja on juba muutnud asjaomaseid õigusraamistikke,[7] et võimaldada liikmesriikidel mobiliseerida kõik Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamata vahendid, et nad saaksid leevendada COVID-19 pandeemia erakorralist mõju. Need muudatused annavad suurema paindlikkuse ning lihtsustavad ja ühtlustavad menetlusi. Selleks et leevendada survet rahavoogudele, võivad liikmesriigid eelarveaastal 2020–2021 kasutada ka 100 % suurust liidu eelarvest kaasrahastamise määra. Itaaliat kutsutakse üles neid võimalusi täielikult ära kasutama, et aidata probleemidest kõige rohkem mõjutatud üksikisikuid ja sektoreid.

(9) Itaalia regioonide ja territooriumide pikka aega püsinud majanduslike ja ühiskondlike erinevuste, erineva konkurentsivõime potentsiaali ja turismist sõltuvuse määra tõttu on tõenäoline, et pandeemial ei ole kõikjal ühesugused sotsiaal-majanduslikud tagajärjed. Sellega käib kaasas oht, et suureneb Itaalia sisene piirkondlik ja territoriaalne ebavõrdsus, süvendades üksteisest kaugenevaid suundumusi vähem arenenud ja rohkem arenenud piirkondades, ühiskonna äärealadel ja ülejäänud linnapiirkondades, samuti teatavates linna- ja maapiirkondades. Arvestades ohuga, et liikmesriikidevaheline lähenemisprotsess võib ajutiselt seiskuda, nõuab praegune olukord sihipäraseid poliitikameetmeid.

(10) Itaalia esitas 30. aprillil 2020 oma 2020. aasta stabiilsusprogrammi.

(11) Itaalia suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareeglit.

(12) Valitsuse 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt nominaalne eelarvepositsioon halveneb: eelarvepuudujääk suureneb 1,6 %-lt SKPst 2019. aastal 10,4 %ni SKPst 2020. aastal. 2021. aastal väheneb eelarvepuudujääk prognooside kohaselt 5,7 %ni SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse, mis stabiliseerus 2019. aastal 134,8 % juures, kasvab 2020. aasta stabiilsusprogrammis eeldatava kohaselt 2020. aastal 155,7 %ni. Makromajanduslikke ja eelarveväljavaateid mõjutab COVID-19 pandeemiast tingitud suur ebakindlus. Eelarveprognooside aluseks on riigipõhised riskid, nimelt riigi tagatiste märkimisväärne suurus ja riigivõlakirjade tootluse volatiilsus.

---

[7] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrus (EL) 2020/460, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 508/2014 seoses erimeetmetega investeeringute kaasamiseks liikmesriikide tervishoiusüsteemidesse ja muudesse majandussektoritesse, et reageerida COVID- 19 puhangule (koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus) (ELT L 99, 31.3.2020, lk 5), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2020. aasta määrus (EL) 2020/558, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1301/2013 ja (EL) nr 1303/2013 seoses erimeetmetega erandliku paindlikkuse lubamiseks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamisel, et reageerida COVID- 19 puhangule (ELT L 130, 24.4.2020, lk 1).

(13) Vastuseks COVID-19 pandeemiale ja osana koordineeritud liidu lähenemisviisist on Itaalia võtnud eelarvemeetmeid, et suurendada oma tervishoiusüsteemi suutlikkust, ohjeldada pandeemiat ning anda abi kriisist eriti palju mõjutatud inimestele ja sektoritele. 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt on nende eelarvemeetmete maht 2020. aastal 4,5 % SKPst. Meetmete hulka kuuluvad tugevdatud tervishoiusüsteem ja elanikkonnakaitse, töötasu täiendamise skeemide laiendamine ning rahaline toetus füüsilisest isikust ettevõtjatele ja firmadele. Lisaks on Itaalia kehtestanud meetmeid, millel ei ole otsest mõju eelarvele, kuid mis aitavad toetada ettevõtete likviidsust, sealhulgas maksude tasumise edasilükkamine ja laenugarantiid. Üldiselt on Itaalia võetud meetmed kooskõlas suunistega, mis on esitatud komisjoni teatises „Euroopa koordineeritud majanduslikud meetmed COVID-19 puhangule reageerimiseks“. Nende meetmete täielik rakendamine, millele järgneb eelarvepoliitika ümbersuunamine keskpika perioodi usaldusväärse eelarvepositsiooni saavutamisele, kui majandustingimused seda võimaldavad, aitab kaasa riigi rahanduse jätkusuutlikkuse säilitamisele keskpikas perspektiivis.

(14) Kui poliitikat ei muudeta, on Itaalia valitsemissektori eelarvepositsioon komisjoni 2020. aasta kevadprognoosi kohaselt 2020. aastal –11,1 % SKPst ja 2021. aastal –5,6 % SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse jõuab prognooside kohaselt 2020. aastal 158,9 %ni ja 2021. aastal 153,6 %ni SKPst.

(15) Kuna Itaalia ei täitnud 2019. aastal võlareeglit ja kavatses 2020. aastal ületada eelarvepuudujäägi kontrollväärtust (3 % SKPst), esitas komisjon 20. mail 2020 aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud aruande. Üldiselt nähtub analüüsist, et puuduvad küllaldased tõendid, mille põhjal saaks järeldada, kas aluslepingus ja määruses (EÜ) nr 1467/1997 määratletud võlakriteerium on või ei ole täidetud, samas kui eelarvepuudujäägi kriteerium ei ole täidetud.

(16) COVID-19 pandeemia on seadnud riiklikud tervishoiusüsteemid enneolematu löögi alla, tuues esile struktuuri nõrgad kohad ja vajaduse olla kriisiolukordadeks paremini valmis. Hoolimata sellest, et Itaalia kulutused tervishoiule on väiksemad kui ELis keskmiselt, on tema tervishoiusüsteemile iseloomulikud ülimalt spetsialiseerunud ja kvaliteetsed üldteenused ning üldiselt on riigil õnnestunud pakkuda kättesaadavat hooldust. Sellest hoolimata põrkus liikumispiirangute kehtestamiseks võetud meetmete rakendamine eriti pandeemia alguses probleemidele tervishoiusüsteemi juhtimise killustatuse ning keskasutuste ja piirkonnavalitsuste vahelise koordineerimisega. Piirkondlikud tervishoiusüsteemid tuginesid kriisile reageerides ennekõike erakorralisele, eriti tervishoiu alal töötajate ja kohalike sotsiaalteenistuste mobiliseerimisele. See korvas füüsilise taristu, tervishoiutöötajate arvu ja eelmistel aastatel rajatiste ja teenuste parandamiseks tehtud investeeringute piiratuse. Itaalia valitsus tegi suuri jõupingutusi, et ohjeldada viiruse levikut, vähendada haiglatele langevat koormust ja luua täiendavat ravisuutlikkust. Praegu töötatakse välja pikemaajalist viiruse ohjeldamise strateegiat, et tagada turvaline tootmistegevuse taastamine. Lisaks juhtimisprotsesside ja kriisideks valmisoleku kavade parandamisele peaks COVID-19 järgse poliitika eesmärk olema vähendada avaliku sektori poolt tervishoiuteenustesse tehtavate investeeringute puudujääki. Keskmises ja pikaajalises perspektiivis on Itaalia tervishoiusüsteemi vastupanuvõime ja kättesaadava ravi pakkumise jätkamise pant strateegiliste investeeringute kava väljatöötamine. Arvestades praeguste prognoosidega tervishoiutöötajate vallas tuleks esikohale seada sellise poliitika väljatöötamine, mille eesmärk oleks kõrvaldad kitsaskohad seoses tervishoiutöötajate koolituse, värbamise ja tööl hoidmisega.

(17) Tervishoiukriisile reageerimiseks kehtestatud liikumispiirangutel on tugev negatiivne mõju tööturule ja sotsiaalsetele tingimustele. Enne kriisi paranes sotsiaalne olukord vähehaaval, ehkki vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse, palgavaesuse ja sissetulekute ebavõrdsuse oht püsis suur ja oli eri piirkondades väga erinev. COVID-19 puhangu mõju ja sellel järgneva perioodi mõju arvestades tuleks tugevdada sotsiaalseid nn turvavõrke, et tagada piisav sissetuleku asendamine tööalasest staatusest sõltumata, muu hulgas nende puhul, kes seisavad silmitsi vajakajäämistega sotsiaalkaitsele juurdepääsu vallas. Sissetuleku asendamine ja sissetulekutoetus on eriti oluline ebatüüpilises töösuhtes olevate isikute ja haavatavas olukorras olevate inimeste jaoks. Samuti on keskse tähtsusega osutada teenuseid, mille eesmärk on sotsiaalne kaasatus ja tööturule kaasamine. Uus miinimumsissetuleku skeem, mille raames maksti mullu hüvitisi enam kui miljonile kodumajapidamisele (keskmiselt 513 eurot), võib kriisi mõju leevendada. Kuid parandada saaks selle jõudmist haavatavate rühmadeni. Valitsus kehtestas ajutiselt täiendava hädaabisissetuleku, et toetada neid kodumajapidamisi, mis ei vastanud seni miinimumsissetuleku saamiseks esitatavatele nõuetele. Samuti on oht, et varimajanduses töötavatel inimestel – eriti näiteks põllumajandus-, toiduainetetööstus- ja eluasemesektoris – on probleeme juurdepääsuga sotsiaalkaitsele ja sissetulekutoetusele. Selle probleemi lahendamiseks leevendas valitsus hiljuti norme deklareerimata töötajate tööalase seisundi seadusega kooskõlla viimise ning töötavate rändajate jaoks elamislubade saamise või pikendamise kohta. Kasvuväljavaateid võivad takistada ka negatiivsed demograafilised suundumused ja ajude äravool. Lõunapoolsete piirkondade ja maapiirkondade rahvastikukao üks põhjuseid lisaks keerukamatele tingimustele tööturul on kvaliteetsete teenuste puudumine. Keskse tähtsusega on parandada juurdepääsu e-teenustele, eriti piiratud liikuvuse kontekstis.

(18) Kriisi puhkemisest alates on Itaalia astunud samme, et leevendada mõju tööhõivele. Lühendatud tööajal (cassa integrazione) on olnud keskne roll ja eelduste kohaselt säilib see ka tulevikus. Valikukriteeriume on laiendatud, et hõlmata ka väikesed ja mikroettevõtjad ning kõik majandussektorid ja töötajad. Lisaks sellele on loodud eraldi (ajutine) kord füüsiliselt isikust ettevõtjate jaoks. Enne kriisi jätkasid tingimused tööturul paranemist. 2019. aastal jõudis tööhõive määr 64 %ni, mis on kõrgeim seni registreeritud määr. See aga oli ikkagi märkimisväärselt allapoole liidu keskmise. Sarnaselt muude tööturu lõtkule viitavate näitajatega püsis töötuse määr kõrge ja tõuseb komisjoni prognoosi kohaselt eeldatavalt veelgi, jõudes 2020. aastal 11,8 %ni ja taandudes 2021. aastal 10,7 %ni. Ka ajutiste lepingute osakaal oli kõrge, ehkki alates 2018. aasta keskpaigast oli töökohtade loomisel põhirõhk alalistel töökohtadel. Tulevikus on kestliku ja kaasava taastumise soodustamisel võtmetähtsusega mitteaktiivsete noorte ja naiste tööturule integreerimine. Astutud on mõningaid samme avalike tööturuteenuste tugevdamiseks ja nende paremaks lõimimiseks sotsiaalteenuste, täiskasvanuhariduse ja kutseõppega. Kuid nende töölesuunamise võimekus on endiselt väike ja regiooniti väga erinev. Samuti on tööandjate osalus jätkuvalt minimaalne. Kuna liikumispiiranguid järk-järgult kaotatakse, võib ettevõtetel ja töötajatel olla abi paindlikust töökorraldusest ja kaugtööst. Vastusena kriisile võttis valitsus vastu ajutised meetmed, mille eesmärk oli ühitada eraelu ja töö, nagu aruka töö ja eripuhkuste soodustamine ning lapsehoiuvautšerid. Hoolimata hiljutistest jõupingutustest jäävad võrdsete võimaluste edendamiseks võetud meetmed, töö- ja eraelu tasakaalu poliitika ning taskukohase alushariduse ja lastehoiu, samuti pikaajalise hoolduse teenuste pakkumine nõrgaks ja puudulikult lõimituks.

(19) Praegune hädaolukord näitab samuti vajadust parema digiõppe ja -oskuste järele, sealhulgas tööeas täiskasvanute puhul, ning kaugõppe järele. Haridusse ja oskustesse

investeerimine on aruka ja kaasava taastumise tagamise ning rohelisele majandusele ja digitaaltehnoloogiale ülemineku jätkamise pant. Sellega seoses on haridus- ja koolitustulemused Itaalia jaoks jätkuvalt tõsine probleem. Põhioskuste omandamisel on teatavates piirkondades suured lüngad ja haridussüsteemist varakult lahkumise määr on liidu keskmisest tunduvalt kõrgem (2019. aastal vastavalt 13,5 % ja 10,3 %), eriti väljaspool liitu sündinud õpilaste puhul (33 %). Liikumisele seatud piirangute kontekstis on oht, et eri piirkondade ja territooriumide vaheline ebavõrdsus teravneb. Seda arvesse võttes on eriti oluline investeerida kaugõppesse, samuti digitaristusse ning koolitajate ja õppurite digioskustesse. Samuti on Itaalias ELi keskmisega võrreldes vähem loodus- ja inseneriteaduste eriala lõpetanuid ning kolmanda taseme hariduse omandamise määr on endiselt väga madal (2019. aastal 27,6 %). Lisaks sellele investeerivad ettevõtjad Itaalias võrreldes teiste liikmesriikidega vähem oma töötajate koolitamisse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alal. Samuti on problemaatiline vähekvalifitseeritud täiskasvanute madal koolituses osalemise määr, kuna vähest kvalifikatsiooni vajavate töökohtade arv üha väheneb. Selleks et varustada töötajad tööturu jaoks oluliste oskustega ning soodustada õiglast üleminekut digitaalsemale ja kestlikule majandusele, on erialane enesetäiendamine ja ümberõpe endiselt ülimalt oluline.

(20) Kriis on teravdanud vajadust toetada ettevõtete juurdepääsu rahastamisele. Selleks et toetada likviidsuse voolu ettevõtetesse, on Itaalia vastu võtnud mitu kava, sealhulgas vastavalt riigiabi ajutisele raamistikule majanduse toetamiseks praeguse COVID-19 puhangu kontekstis[8]. Tagamaks, et neist kavadest saavad kasu kõik ettevõtjad, eriti väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad ning ettevõtjad kõige rohkem mõjutatud sektorites ja geograafilistes piirkondades, samuti novaatorlikud ettevõtjad, on võtmetähtsusega nende tulemuslik rakendamine. Nende meetmete kavandamisel ja rakendamisel tuleb arvesse võtta pangandussektori vastupanuvõimet. VKEde ja novaatorlike ettevõtjate likviidsust saab toetada ka otsetoetustega ja stiimulitega kasutada turupõhist rahastamist. Novaatorlikel ettevõtjatel, kellel puuduvad sageli tagatised, on raskem laenu saada ja praegune kriis võib olukorda halvendada. Maksude ja sotsiaalmaksete riigile tasumise edasilükkamine on aidanud parandada ettevõtjate rahavooge. Kuid vältida tuleks viivitamist heakskiidetud maksetega (nii riiklikelt asutustelt ettevõtjatele kui ka ühelt ettevõtjalt teisele), kuna see vähendab kõigi, aga eriti väiksemate ettevõtjate likviidsust.

(21) Majanduse taastumise toetamiseks on oluline kiirendada investeerimisküpsete avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimist ja edendada erainvesteeringuid, muu hulgas asjakohaste reformide kaudu. Taastumise toetamiseks ja tulevase vastupanuvõime suurendamiseks on eriti oluline investeerida rohelisele majandusele ülemineku toetamisse. Itaalia on ülimalt haavatav äärmuslike ilmastikutingimuste ja hüdrogeoloogiliste õnnetuste, sealhulgas põua ja metsatulekahjude suhtes. Itaalia üleminek kliimaneutraalsele majandusele nõuab märkimisväärseid era- ja avaliku sektori investeeringuid pikema aja jooksul, sealhulgas uute taastuvenergia tootmise projektide, elektritaristu ja energiatõhususe vallas. Itaalia riikliku energeetika- ja kliimakavaga on ette nähtud investeeringud rohelise kokkuleppe raames eesmärgiga võidelda kliimamuutuste vastu. Need on väga olulised kliimamuutustest tuleneva ohu vähendamisel, mängides samal ajal keskset rolli Itaalia majanduse elavnemises ja selle vastupanuvõime suurendamises. Rohelise kokkuleppe raames tehtavatel investeeringutel on võtmetähtsus ka õhusaaste mõju vähendamisel inimtervisele Itaalia linnades, eriti Po jõe piirkonnas. Üheks näiteks on selliste säästva liikuvuse algatuste

[8] ELT C 91I , 20.3.2020, lk 1–9.

rakendamine nagu kohaliku ühistranspordi busside uuendamine, mis tegeleb korraga ummikute ja õhusaastega. Vee- ja jäätmekäitlustaristu vajakajäämised (eriti lõunapoolsetes piirkondades) tingivad keskkonnamõju ja mõju tervisele, see omakorda aga märkimisväärsed kulud ja tulude saamatajäämise Itaalia majanduse jaoks. Üldisemalt on vastupanuvõime kliimamuutustele oluline igasuguse taristu, sealhulgas tervishoiutaristu seisukohast. Selleks on vaja kohanemisstrateegiaid. Tegelemine keskkonna ja kliimamuutustega seotud küsimustega, nagu hüdrogeoloogilised riskid, kestlik linnaliikuvus, energiatõhusus, ringmajandus ja tööstuse ümberkujundamine, kujutab enesest võimalust suurendada tootlikkust, vältides samas mittesäästvaid tavasid. Samas võivad investeeringud sellistesse projektidesse aidata luua töökohti ja toetada kriisijärgset majanduse elavnemist. Õiglase ülemineku fondi vahendite kavandamine ajavahemikuks 2021–2027 võib aidata Itaalial lahendada mõned probleemid, mis on seotud üleminekuga kliimaneutraalsele majandusele, eelkõige 2020. aasta riigiaruande D lisaga hõlmatud territooriumil[9]. See võimaldaks Itaalial seda fondi kõige paremini kasutada.

(22) COVID-19 puhangust tingitud liikumispiirangud on rõhutanud majanduse digiteerimisse tehtavate investeeringute olulisust ja näidanud digitaristute tähtsust. Itaalia ettevõtjate, eriti VKEde ja mikroettevõtjate digimahukuse ja digivaldkonna teadmiste nappuse tõttu ei ole nad saanud pakkuda lahendusi e-kaubanduse ja kaugtöö vallas ning pakkuda ja kasutada liikumispiirangute kestel digivahendeid. Digiteerimisse ja oskustesse investeerimine sihtotstarbelise riikliku poliitika pideva ja õigeaegse rakendamise kaudu on ülimalt oluline, et parandada e-äri mudeleid ja aidata ettevõtjatel kohaneda, samuti selleks et anda hoogu tootlikkusele ja konkurentsivõimele. Elu on näidanud, et juurdepääs kiirele ja usaldusväärsele digitaristule on võtmetähtsusega esmatähtsate teenuste pakkumise tagamiseks valitsuse, hariduse, tervishoiu ja meditsiini vallas ning võtmetähtsusega epideemia jälgimise ja kontrolli juures. Seoses valguskaabelühendusega hooneni on Itaalias endiselt mahajäämus. Selle vajakajäämise kõrvaldamiseks, samuti kasutuselevõtu täiendavaks soodustamiseks tuleks võtta erimeetmeid.

(23) Hästi toimiv teadus- ja innovatsioonisüsteem sünnib tulenevalt pidevast, sidusast ja tõenditepõhisest poliitilisest toetusest, millele lisanduvad investeeringud ja küllaldane inimkapital. Praegune kriis on selgelt näidanud, et täiendavalt tuleb tugevdada teadlaste vahelist kiiret andmete vahetamist, sealhulgas kasutaja jaoks tasuta juurdepääsu tulemustele ja tõenditele ning avatud teadust. Viimane koos teadus- ja äriringkondade koostööga on ilmselgelt äärmiselt oluline, et tuua turule teadustöö tulemused, sealhulgas need, mida on vaja vaktsiinide ja ravi jaoks, tuginedes seejuures Itaalia tugevusele meditsiinitööstuse ja teadustegevuse sektoris.

(24) Tõhus avalik haldus on keskse tähtsusega, tagamaks, et hädaolukorraga tegelemiseks ja majanduse elavnemise toetamiseks võetud meetmeid ei aeglusta nende rakendamine. Sotsiaalhüvitiste ja likviidsusmeetmete väljamaksed, investeeringute kiirendamine jne ei pruugi olla tulemuslikud, kui neid pärsivad avaliku sektori kitsaskohad. Nõrkuste hulgas on pikale venivad menetlused, sealhulgas tsiviilõiguse vallas, digiteerimise madal määr ja vähene haldussuutlikkus. Kontekstis, kus avaliku sektori vahendeid on majandustegevuse toetuseks oluliselt suurendatud, tuleb menetluste ja kontrollidega tegeleda kiiresti. Avalik haldus oli enne kriisi ebaühtlaselt digiteeritud. Ametiasutused ja üldsus suhtlesid vähe veebipõhiselt. Jätkuvalt on piirkondade ja omavalitsusüksuste poolt hallatavate haldusmenetluste hulgas vähe

[9] SWD(2020) 511 final.

selliseid, mida on võimalik algatada ja lõpule viia tervenisti digitaalselt. Samuti on kriis päevavalgele toonud avaliku sektori digiteenuste koostalitlusvõime puudumise. Avaliku halduse reageerimisvõime edendamiseks on vaja parandada ja lihtsustada valdkondlikke õigusakte ning kõrvaldada tuleb veel püsivad konkurentsitõkked. Atraktiivse, investeeringu- ja ärisõbraliku majanduse pant on lisaks sellele tõhus kohtusüsteem, millel on keskne tähtsus majanduse taastumise jooksul, muu hulgas võimaldades tulemuslikke pääste- ja taastamisraamistikke.

(25) Kuigi praegustes soovitustes keskendutakse pandeemia sotsiaal-majandusliku mõju leevendamisele ja majanduse taastamise hõlbustamisele, hõlmasid nõukogu poolt 9. juulil 2019 vastu võetud 2019. aasta riigipõhised soovitused ka reforme, mis on olulised keskpika perioodi ja pikaajaliste struktuursete probleemide lahendamiseks. Need soovitused on jätkuvalt asjakohased ja nende järgimist jälgitakse järgmise aasta Euroopa poolaasta tsükli jooksul. Sama kehtib ka investeeringutega seotud majanduspoliitikat käsitlevate soovituste kohta. Viimati nimetatud soovitusi tuleks arvesse võtta ühtekuuluvuspoliitika rahastamise strateegilisel kavandamisel pärast 2020. aastat, sealhulgas praeguse kriisiga seotud leevendusmeetmete ja väljumisstrateegiate puhul.

(26) Itaalia valitsuse võetud meetmetest kodumajapidamiste ja ettevõtete toetuseks on samuti kasu selleks, et säilitada pangandussektori kapitalisatsioon ja selle vastupanuvõime praeguses keerukas tegevuskeskkonnas. Hoolimata võetud leevendusmeetmetest, mille hulgas on pangandusjärelevalve võimaldatud paindlikkus usaldatavusnõuete suhtes, paneb COVID-19 puhang kogu liidus proovile ka pankade varade kvaliteedi ning eelduste kohaselt jääb see nii ka lähinädalatel ja -kuudel, sealhulgas Itaalias. See mõjutab jõupingutusi viivislaenude hulga vähendamiseks, muu hulgas seetõttu, et aeglustunud on kohtute tegevus ja langenud väärtusega vara menetlemine. Sellega seoses on varade kvaliteedi säilitamine oluline eeltingimus soodustada kriisist mõjutatud elujõulistele laenajatele suunatud kestlikke lahendusi, muu hulgas vältides seadusest tulenevaid automaatseid protsesse. Samal ajal võib viivislaenude järelturu toimimist toetada ja olemasolevate viivislaenudest vabanemise algatuste negatiivset mõju ohjeldada see, kui tagatakse täpne aruandlus vara kvaliteedi halvenemise kohta ja konservatiivsed krediidistandardid.

(27) Itaalia kriisijärgse taastumise tagamises võib mängida olulist rolli korruptsiooni tõhus ennetamine ja selle eest karistamine. Organiseeritud kuritegevuse püüdeid imbuda majandus- ja finantsringkondadesse, moonutada riigihankemenetlusi ja üldisemalt juhtida kõrvale investeeringuteks vajalikke avaliku sektori vahendeid saab ennekõike vältida avaliku sektori läbipaistvuse ja rangema korruptsioonivastane kontrolli abil. Samal ajal peaksid riigihankemenetlused olema tõhusad, et saavutada tasakaal range järelevalve vajaduse ja tähtaegadest kinni pidamise vajaduse vahel. Endiselt on probleeme menetlustähtaegadega karistusõiguslike apellatsioonkaebustega tegelevates kohtutes ja parlamendis on arutusel ulatuslikud reformid kriminaalmenetluste lihtsustamiseks. Hiljuti tugevdati Itaalia korruptsioonivastast raamistikku, kuid see tuleb lõpule viia, muu hulgas karistades valimise teel ametisse määratud riigiametnikke huvide konflikti puhul.

(28) Euroopa poolaasta on liidus majandus- ja tööhõivepoliitika pideva koordineerimise raamistik, mis võib edendada kestlikku majandust. . Tagades allpool esitatud soovituste täieliku rakendamise, aitab Itaalia kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele ja ühistele jõupingutustele tagada liidus konkurentsivõimeline kestlikkus.

(29) Majandus- ja rahaliidu riikide vaheline tihe koordineerimine on väga oluline, et COVID-19 majanduslikust mõjust kiiresti taastuda. Pidades silmas, et Itaalia on liikmesriik, mille rahaühik on euro, ja võttes arvesse eurorühma poliitilisi suuniseid, peaks Itaalia tagama, et tema poliitika jääks kooskõlla euroala käsitlevate soovitustega ja oleks kooskõlastatud teiste euroala liikmesriikide poliitikaga.

(30) Komisjon on Euroopa poolaasta (2020) raames Itaalia majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud selle tulemused 2020. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka 2020. aasta stabiilsusprogrammi ja varasematel aastatel Itaaliale esitatud soovituste järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Itaalia eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust liidu õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda riigi tulevastesse otsustesse liidu tasandi panus ja tugevdada seeläbi liidu üldist majandusjuhtimist.

(31) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu 2020. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus[10] kajastub eelkõige allpool esitatud soovituses 1.

(32) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja kõnealust hindamist, on nõukogu [2020. aasta riikliku reformikavaga ja] 2020. aasta stabiilsusprogrammiga tutvunud. Käesolevad soovitused võtavad arvesse vajadust võidelda pandeemiaga ja hõlbustada majanduse elavnemist kui esimest sammu, mis on vajalik, et teha võimalikuks tasakaalustamatuse kõrvaldamine. Soovitused, mis puudutavad otseselt komisjoni poolt määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 kohaselt kindlaks tehtud makromajanduslikku tasakaalustamatust, kajastuvad soovitustes 1, 2, 3 ja 4,

SOOVITAB Itaalial võtta 2020. ja 2021. aastal järgmisi meetmeid.

1. Kooskõlas üldise vabastusklausliga võtta kõik vajalikud meetmed, et tulemuslikult reageerida pandeemiale, toetada majandust ja tagada selle taastumine. Kui majandustingimused võimaldavad, järgida eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada usaldusväärne eelarvepositsioon keskpikas perspektiivis ja tagada võla jätkusuutlikkus, suurendades samal ajal investeeringuid. Suurendada tervishoiusüsteemi vastupanuvõimet ja suutlikkust tervishoiutöötajate, kriitilise tähtsusega meditsiinivarustuse ja taristu vallas. Parandada riiklike ja piirkondlike ametiasutuste vahelist koordineerimist.

2. Tagada piisav sissetuleku asendamine ja juurdepääs sotsiaalkaitsele, eriti ebatüüpilises töösuhtes olevate töötajate jaoks. Leevendada kriisi mõju tööhõivele, sealhulgas paindliku töökorralduse ja tööhõive aktiivse toetamise abil. Tugevdada kaugõpet ja parandada oskusi, sealhulgas digivahendite vallas.

3. Tagada, et tulemuslikult rakendatakse meetmed likviidsuse pakkumiseks reaalmajandusele, muu hulgas väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, novaatorlikele ettevõtjatele ning füüsilisest isikust ettevõtjatele, ja vältida maksetega hilinemist. Kiirendada investeerimisküpsete avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimist ja edendada erainvesteeringuid, et toetada majanduse taastumist. Keskenduda investeeringute tegemisel üleminekule rohelisele majandusele ja digitaaltehnoloogiale, eelkõige energia puhtale ja tõhusale tootmisele ja kasutamisele, teadus- ja arendustegevusele, keskkonnahoidlikult ühistranspordile, jäätmekäitlusele ja veemajandusele ning paremale digitaristule, et tagada esmatähtsate teenuste pakkumine.

[10] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

4. Tõhustada kohtusüsteemi tõhusust ja avaliku halduse töö tulemuslikkust.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja